

2017-05-17

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tjänsteyttrende: På inkommen motion om förutsättningarna för att minska tiden till att en insats påbörjas.

Bakgrund

En motion har lämnas in av Eva Lindholm (M) om att utreda förutsättningarna för att räddningstjänsten ska kunna korta tiden till att en insats påbörjas.

I motionen belyser man tiden till framkomst från det att någon ringer 112 och första räddningsfordon är framme på platsen ligger på 12-12,5 minuter vilket är bland de högsta i länet. Det är en tid som legat ganska konstant över tiden men där man i andra kommuner har minskat den.

Man tar även upp exempel på omedelbara åtgärder som kan utföras snabbare om någon kommer till platsen tidigare. Dessa kan vara att begränsa en brand, påbörja hjärt- och lungräddning, skapa fria luftvägar.

Sammanfattning

Förutsättningarna för Räddningstjänsten i Hörby att korta tiden till att en insats kan påbörjas finns. I Skåne gäller sedan lång tid gränslös utlarmning av första styrka vilket innebär att närmaste räddningsstyrka alltid blir larmad på akuta uppdrag, vilket debiteras enligt överenskommen taxa i efterhand.

Långsiktigt perspektiv

Räddningstjänsten arbetar för att utöka samarbete med Höörs kommun för att skapa en effektivare organisation och samordningsvinster. Den rörlighet som finns på arbetsmarknaden i Hörby och att invånarna i Hörbys tätort pendlar ut till sina arbeten innebär att vi har svårt med att behålla befintlig samt rekrytering av ny deltidspersonal. Årlig rekrytering och utbildning av ny personal genererar stora kostnader och riskerar en sämre rutin och kompetens i vår verksamhet. För att säkerställa att man har beredskap i form av personal bör man se över möjligheterna att anställa heltidsbrandmän som kan göra tilläggsuppdrag till kommunen kan vara en väg att gå för att kunna komma tillrätta med problematiken.

Kortsiktigt perspektiv

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Det finns goda förutsättningar att minska responstiden Räddningstjänsten i Hörby via mindre åtgärder i organisationen samt mindre ekonomiska förutsättningar utan att minska på övriga förmågor.

Den mest kostnadseffektiva åtgärden för att minska responstiden utan att ändra i befintlig förmåga är att man inför en FIP (Första insatsperson) som är en relativt enkel kostnadseffektiv åtgärd att minska responstiden för räddningstjänst dvs. tid från 112-samtal till första räddningsresurs är på plats. Man bör titta på att inför det i Hörby, Askeröd och Önnköping

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Möjliga åtgärder för att minska responstiden från 112-samtal till första räddningsresurs är på plats

Vi har valt att titta på fyra olika åtgärder för att minska responstiden, som både ger mindre och större tidsvinster.

Tabellen nedan visar en sammaställning över kostnader samt samhällsekonomiska vinster för en snabbare insatstid.

	Kostnad ökning FIP	Kostnad ökning heltids brandman	Kostnad ökning heltids brandman del av dygnet	Kostnads ökning fler brandstationer	Beräknad samhällsekonomisk vinst snabbare ankomsttid med 3 min 30 sek
Hörby	242 tkr/år	1 565 tkr/år	645 tkr/år	365 tkr/år	3 499 tkr/år
Askeröd	242 tkr/år	1 565 tkr/år	645 tkr/år	365 tkr/år	358 tkr/år
Önneköp	242 tkr/år	1 565 tkr/år	645 tkr/år	365 tkr/år	112 tkr/år

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut i tekniska nämnden

- Föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad

Åsa Ratcovich
Samhällsbyggnadschef

Lars Nilsson
Räddningschef

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Fakta bilaga

Räddningstjänsten, insatstider, kostnader och antal larm

Bestämmelserna i lagen om skydd av olyckor (SFS 2003:778) säger att det skall finnas en räddningstjänst för att hantera olyckor som kan föranleda räddningsinsatser i varje kommun, räddningstjänstens förmåga och insatstid skall spegla riskbilden i kommunen.

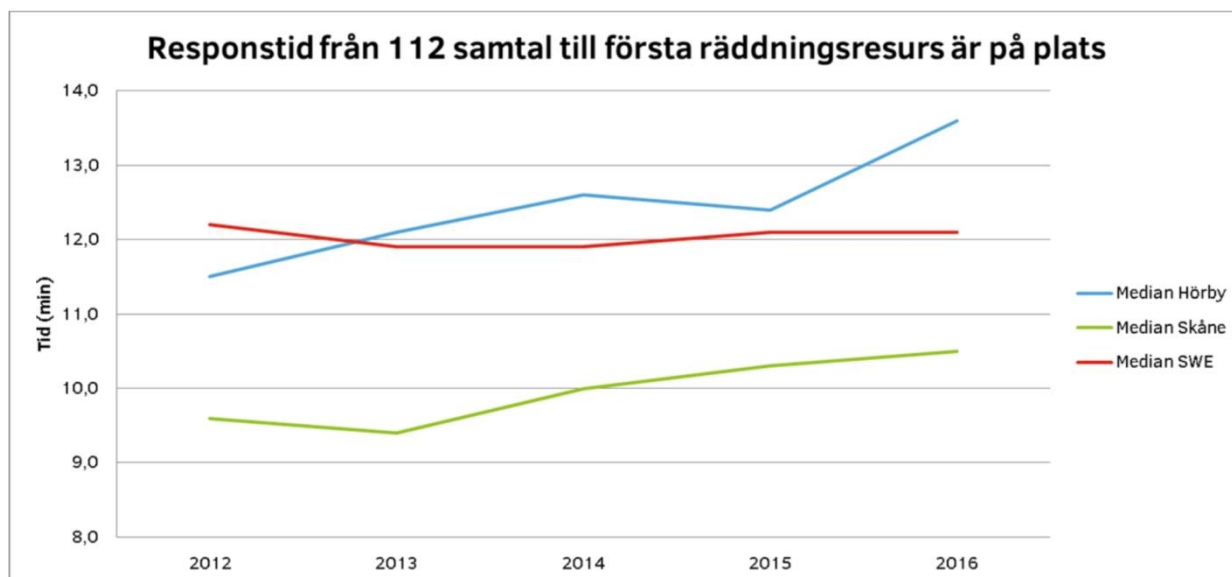
Lagen "syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor." Kommunen är enligt denna lag skyldig att ansvara för räddningstjänst inom kommunen och skall därmed förhindra och begränsa skador vid en olycka eller överhängande fara.

Tid till framkomst för första räddningsfordon.

Sk. Responstid för räddningstjänst dvs. tid från 112-samtal till första räddningsresurs är på plats.

Är ett begrepp som man använder i hela landet för att jämföra hur snabbt man kommer ut till den nödställde. Tid används bla. Av MSB (Myndigheten för samhällskydd och beredskap samt SKL (Sveriges kommuner och landsting) i öppna jämförelser mellan kommuner.

Hörbys, Skånes och Sveriges responstid tid åren mellan 2012-2016

Mediantid i minuter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

(1) ÖPPNA JÄMFÖRELSE Trygghet och säkerhet 2015

TEMA KOMMUNAL RÄDDNINGSTJÄNST, Sveriges Kommuner och Landsting, 2015

ISBN: 978-91-7585-370-3

(samt ÖJ 2012, ÖJ 2013, ÖJ 2014, 2016 tid är tagen ur MSB databas då ingen publikation ännu är framtagen utan metadata finns bara i MSB statistisk databas IDA-Portalen)

Responstiden för Hörby har ökat något över åren dock har det blivit en försämring 2016 vilket är påtalat för MSB där man begärt ut underlaget som ligger som grund för analysen. Övriga kommuners mediantider har legat ganska konstant över åren.

Kostnads-nyttoanalys

En kostnads-nyttoanalys går ut på att väga alla fördelarna av en åtgärd mot nackdelarna genom att värdera dem i kronor. Med kostnader avses samtliga nackdelar med en åtgärd och med nytta avses åtgärdens samtliga fördelar utifrån samhällets perspektiv (Mattson, 2004). För att få ett mått i kronor på betydelsen av tidsfaktorn måste enligt Jaldell (2004) monetära värden på räddade liv, personskador, egendomsskador samt på miljöskador användas. Räddningstjänstens insatser kan kategoriserats utifrån monetära värden på tidsfaktorns betydelse och således kan samhällsekonomiskvinster beräknas. Tidsfaktorns värde tas fram genom att summera det räddade värdet om räddningstjänsten kommer tidigare respektive senare till olycksplatsen. Värdena är ett medelvärde på Räddningstjänsternas alla larm.

Insatstyp	Fem minuter i kronor (2003 års penningvärde)	Fem minuter i kronor (2016 års penningvärde) beräknat med inflationen	3 min 30sek i kronor (2016 års penningvärde) beräknat med linjär interpolation
Brand i byggnad	137800	156793	109755
Brand ej i byggnad	5000	5690	3983
Trafikolycka	86200	98081	68657
Utsläpp farligt ämne	3900	4437	3106
Sjukvårds/IVPA-larm	51100	58143	40700
Drunkning	267900	304824	213377
Annan kommunal rtj	26300	29925	20948

Tabell 1, (2) Insatstypens värde för fem minuter i förändrar insatstid (Jaldell, 2004:7)

Antal larm i Hörby kommun

Räddningstjänsten i Hörby åkte på 322st larm under 2016, dessa var fördelade enligt följande.

2017-05-17

Samhällsbyggnadsförvaltningen

	Hörby	Önneköp	Askeröd
Automatlarm	82		4
SJV/IVPA	87	8	4
Trafikolycka	64		5
Brand ej byggnad	29	2	2
Brand i byggnad	26		6
Annat uppdrag	20	1	
Utsläpp farlig ämne	8		
Nödställd person	4	1	1
Drunkningstillbud	1		
Stormskada	1		

Tabell 2: Räddningstjänsten Hörbys inrapporterade insatser till MSB

2017-05-17

Dnr

Klicka här för att

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Erfarenheter från Jönköping

Under 2006-2007 gjorde man en undersökning på fyra brandstationer där man införde FIP (Första insatsperson). Undersökningen bestod av Intervjuer och insatsrapporter för befälen som åkte som FIP under denna tid.

Slutsats:

60% av insatserna var minst hälften av totala insatsen löst av FIP

3 minuter och 40 sekunder i medelvärde före övriga styrkan

70% av fallen större tidsvinst än 2 minuter

28% av fallen var hela insatsen löst av FIP när den ordinarie styrkan kom till platsen

(3) Hermansson, K., Högberg, D., & Melin G. (2008). Utvärdering av Första Insats Person, FIP i Jönköpings kommun under 2006 och 2007. Jönköping.

Samhällsekonomiskavinster

Vad kostar det för samhället och mänskligt lidande tills räddningstjänstens kan komma fram och påbörja omedelbara åtgärder. Att värdera mänskligt lidande är svårt det kan vara saknande av anhörig förlorade personliga ägodelar mm. Att värdera kostnaderna för samhället finns det många rapporter och beräkningar på från Myndigheter och Universitet mm.

Den totala samhällsekonomiska vinsten beräknas enligt ekvationen nedan:

(5)(Räddningstjänsten Jönköping riskbedömning, 2005:8)

$$V = n * k * \chi$$

V= Samhällsekonomiska vinsten i kronor

n= Antal larm

k= Den samhällsekonomiska vinsten per tidigare insatsminut (enligt tabell 1)

χ = FiP:s andel av insatsgenomförandet

Insatsrapporterna anger sällan de åtgärder som FiP har vidtagit på olycksplatsen. Därmed görs en subjektiv bedömning av hur stor del av insatsen som FiP genomför på egen hand (χ). FiP kommer ensam till olycksplatsen och kan således inte alltid lösa uppgiften som motsvarar en hel styrka på fem man. Hur stor del av insatsen som FiP kan lösa själv beror av

Samhällsbyggnadsförvaltningen

insatstypen och den specifika olyckan. Enligt Jönköpings utvärdering av sin verksamhet uppskattades FiP lösa hela insatsen i 28 % av fallen

Dock kan det antas att denne gör minst den motsvarande del som utfördes tidigare vilket motsvarar 20 % av insatsen, 1 man av 5. Denna andel kan givetvis vara större. Vid till exempel en bilbrand kan FiP utföra hela insatsen själv (100 %) genom att lyckas släcka branden. Det förekommer också larm där FiP inte vidtar någon åtgärd alls (0 %). Hur stor del av insatsen som FiP kan lösa själv beror av insatstypen och den specifika olyckan. Enligt Jönköpings utvärdering av sin verksamhet uppskattades FiP lösa hela insatsen i 28 % av fallen och till hälften i 60% av fallen. Enligt intervjuundersökningen anser styrkeledarna själva att den tid som sparas in av den totala insatsen genom FiP kan bedömas från måttlig till mycket.

(6) Hermansson, K., Högberg, D., & Melin G. (2008). Utvärdering av Första Insats Person, FIP i Jönköpings kommun under 2006 och 2007. Jönköping.

Dessa antaganden och subjektiva bedömningar får stå till grund för den valda andelen av FiP:s insatsgenomförande som sätts till 30 % ($\chi = 0.3$).

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Beräknad samhällsekonomisk effekt för Hörby kommun

Totala samhällsekonomiska vinsten med ankomst 3 min 30sek snabbare beräknad av 2016 händelser

Insatstyp	Samhällsekonomiska vinsten Hörby	Samhällsekonomiska vinsten Askeröd	Samhällsekonomiska vinsten Önnköping
Brand i byggnad	856090	197559	-
Brand ej i byggnad	34652	2390	2390
Trafikolycka	1318209	102985	-
Utsläpp farligt ämne	7454	-	-
Sjukvårds/IVPA-larm	1062273	48840	97680
Drunkning	64013	-	-
Annan kommunal rtj	157106	6284	12569
Summa	3 499 797	358 058	112 639

Tabell 3, totala samhällsekonomiska vinsten för de olika stationerna vid 3,5 minuter snabbare responstid

Räddningstjänsten Hörbys operativa beredskap

Ort	Beredskap
Hörby	7
Askeröd	1
Önnköping	1

Tabell 4, Räddningstjänstens operativa beredskap, Handlingsprogram LSO, Hörby kommun

Olika åtgärder, kostnader och bedömning

FIP (Första insatsperson)

En FIP är en Räddningsman i beredskap (deltidsbrandman) som inte behöver inställa sig till brandstationen när en olycka har inträffat då denne har ett eget utryckningsfordon, vilket innebär att FIP kan åka direkt till skadeplats och inte därigenom tjäna tid.

Räddningstjänstens har en inställelsetid på 5 minuter att ta sig från bostaden, arbetet eller där man befinner sig till brandstationen och köra ut med räddningsfordon och det är där man gör den största tidsvinsten. Tanken är att denna beredskapsresurs tidigare skall nå olycksplats och på så sätt ha möjligheten att avbryta eller minska den eskalerande skadeutvecklingen i ett tidigt skede. en FIP-enhet är inte är fullt utrustad räddningsenhet, i jämförelse med en

2017-05-17

Dnr

[Klicka här för att](#)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

ordinarie brandbil eller annan räddningsenhet, samt att denne agerar ensam kan dennes insatsmöjligheter vara begränsade. Emellertid är erfarenheten att FIP kan utföra flertalet viktiga moment i det inledande räddningsarbetet.

Vanliga uppgifter som FIP utför är:

Omedelbara livsuppehållande åtgärder som tex. skapa fria luftvägar påbörja HLR och D-HLR eller vidta annan nödvändig livräddande åtgärd, släcka mindre bränder med handbrandsläckare eller släcksystem, fördröja brandförloppet, varna personer i fara, biträda med flytboj vid drunkningsolycka, orientering och riskbedömning av olycksplats, begära förstärkning eller

meddela att ankommande enheter kan återvända alternativt berätta att läget inte är brådskande, säkra trafikolyckor mot omgivande trafik eller brand,

Tittar man på deltidsbrandstationer har man sett en stor ökning i att ytnyttja sk FIP (Första insats personer) och det är på dessa brandstationerna där man har gjort stora tidsvinster i responstid.

2017-05-17

Dnr

[Klicka här för att](#)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Heltid anställd brandman

En heltidsbrandman har sitt arbete på brandstationen eller där Räddningstjänsten just då utför arbete och har med sig räddningsfordon och material hela tiden. En heltidsbrandman har mera övningstid och därigenom en ökad kunskap vilket gör att man kan utföra fler specialiserade uppgifter samt förberedas sig bättre. Man har en inställetid på 1.5 minuter att utrusta sig och köra i väg med räddningsfordonet och det är där man gör den största tidsvinsten.

Vanliga uppgifter som heltidsbrandman utför är:

Alla för kommunen räddningsuppgifter.

Heltid anställd brandman del av dygnet

En heltidsbrandman har sitt arbete på brandstationen eller där Räddningstjänsten just då utför arbete och har med sig räddningsfordon och material hela tiden. En heltidsbrandman har mera övningstid och därigenom en ökad kunskap vilket gör att man kan utföra fler specialiserade uppgifter samt förberedas sig bättre. Man har en inställetid på 1.5 minuter att utrusta sig och köra i väg med räddningsfordonet och det är där man gör den största tidsvinsten del av dygnet.

Vanliga uppgifter som heltidsbrandman utför är:

Alla för kommunen räddningsuppgifter.

Fler brandstationer

Då man utgår från brandstationen för att täcka hela kommunens geografiska områdesansvar påverkar körtiden. En deltidorganisation har en inställetid på 5 minuter att ta sig från bostaden, arbetet eller där man befinner sig till brandstationen och köra ut med räddningsfordon så den tiden är fortfarande kvar.

Generella kostnads öknings för de olika åtgärderna

1st FIP (Första insatsperson)	Investering	Drift
Investering och kapitalkostnader för fordon	800 tkr inv	175 tkr/år (5år)
Service, underhåll och drivmedelskostnader		50 tkr/år
Utbildning (ökad utbildning FIP)		17 tkr/år
Summa	800 tkr	242 tkr/år

2017-05-17

Dnr

Klicka här för att

Samhällsbyggnadsförvaltningen

1st Heltidsbrandman	Investering	Drift
Investering och kapitalkostnader för fordon	2 000 tkr inv	215 tkr/år (10år)
Service, underhåll och drivmedelskostnader		50 tkr/år
Lönekostnader		1 800 tkr/år
Minskade beredskapskostnader för RIB		- 500 tkr/år
Summa	2 000 tkr	1 565 tkr/år

1st Heltidsbrandman del av tiden	Investering	Drift
Investering och kapitalkostnader för fordon	2 000 tkr inv	215 tkr/år (10år)
Service, underhåll och drivmedelskostnader		50 tkr/år
Lönekostnader		500 tkr/år
Minskade beredskapskostnader för RIB		- 120 tkr/år
Summa	2 000 tkr	645 tkr/år

1st brandstation	Investering	Drift
Investering och kapitalkostnader för byggnad	5 000 tkr	100 tkr/år
Investering och kapitalkostnader för fordon	2 000 tkr inv	215 tkr/år (10år)
Service, underhåll och drivmedelskostnader		50 tkr/år
Summa	7 000 tkr	365 tkr/år

Jämförelse positivt och negativt de olika åtgärderna

	Positivt	Negativt
FIP (Första insatsperson)	Snabbare responstid i hela kommunen Lite påverkan på befintlig org.	Kostnads ökning Arbetsmiljö, ensamarbete
Heltidsbrandman	Snabbare responstid Högre kompetens och bättre förmåga att genomföra samtliga räddningsuppdrag Större samverkansmöjligheter till annan kommunal samverkan utöver räddningsuppdrag	Kostnads ökning Mindre deltidsanställda brandmän

2017-05-17

Dnr

[Klicka här för att](#)

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Heltidsbrandman del av tiden	Snabbare responstid del av dygnet Bättre utbildad del av tiden Kan jobba mot kommunen mera	Kostnads ökning Tidsvinsten blir bara en lite del av vardagsdygnet.
Fler brandstationer	Snabbare responstid Fler räddningsfordon	Kostnads ökning Svårighet att rekrytera Svårighet att utföra uppgifter med blandad kompetens